

Samarbetsstrategi för
utvecklingsamarbetet med

Uganda

mars 2009 – december 2013

REGERINGSKANSLIET

REGERINGEN

Regeringsbeslut

III:1

2009-03-19

UD2007/33038/AF

Utrikesdepartementet

Styrelsen för Internationellt
utvecklingssamarbete
115 53 Stockholm

**Samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Uganda 2009-2013 och
bemyndigande att ingå samarbetsavtal**

2 bilagor

Ärendet

Genom beslut den 6 april 2006 (UD2006/16457/AF) uppdrog regeringen åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att inkomma med förslag till strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Uganda.

Sida har i skrivelser den 31 augusti 2007 samt den 25 november 2008 överlämnat förslag till samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Uganda under perioden 2009-2013.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en samarbetsstrategi för det svenska stödet till Uganda att gälla den 19 mars 2009 – den 31 december 2013 i enlighet med *bilaga 1*. Samarbetsstrategin ska styra utvecklingssamarbetet med Uganda under angivna tid.

Regeringen uppdrar åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att i enlighet med strategin ansvara för genomförandet av utvecklingssamarbetet med Uganda under angivna tid.

Regeringen bemyndigar Sida att ingå samarbetsavtal med Uganda för perioden t.o.m. den 31 december 2013 under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med *bilaga 2*.

Postadress
103 39 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

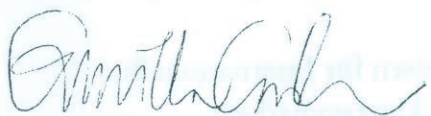
E-post: registrator@foreign.ministry.se

Besöksadress
Malmorgsgatan 3

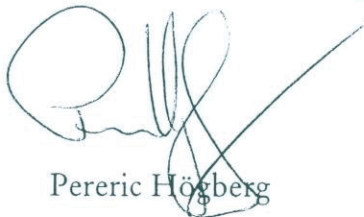
Telefax
08-723 11 76

coll/ME

På regeringens vägnar

Gunilla Carlsson

Pereric Högborg

Kopia

SB-SAM

JU-EMA

UD-FMR

UD-MU

UD-USTYR

UD-UP

UD-IH

UD-FIM-PES

UD-PIK

Fi-Ba

Ambassaden i Kampala

Kopiens överensstämelse
med originalet intygas

Utrikesdepartementet

Samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Uganda 2009-2013

SAMMANFATTNING

Det svenska utvecklingssamarbetet med Uganda under perioden 2009-2013 ska, i enlighet med målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU), bidra till en rättvis och hållbar global utveckling, liksom, i enlighet med målet för svenskt utvecklingssamarbete, bidra till att skapa förutsättningar för fattiga kvinnor och män att förbättra sina levnadsvillkor. Den svenska regeringens tre tematiska prioriteringar i utvecklingssamarbetet ska tillsammans med rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling beaktas. Samarbetet ska även styras av Parisdeklarationen om biståndseffektivitet, så som denna avspeglas i Uganda Joint Assistance Strategy (UJAS).

Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet med Uganda är en ökad respekt för och åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och de demokratiska principerna. I syfte att bidra till målet ska samarbetet fokuseras på fyra sektorer: (1) demokratisk samhällsstyrning, inklusive fred och säkerhet, (2) hälsosektorn, (3) privatsektorutveckling, inklusive internationell handel och finansiella system och (4) forskningssamarbete. Under strategiperioden ska samarbetet koncentreras till tre sektorer. Halvtidsöversynen ska föreslå den sektor som ska fasas ut till strategiperiodens slut. För att stödja värnandet och utvecklingen av ett inkluderande demokratiskt system ska samarbetet med förändringsaktörer öka under strategiperioden. Stödet till vattensektorn och energisektorn ska under år 2010 fasas ut på ett ansvarsfullt sätt enligt principerna för givarsamordning och Sveriges komparativa fördelar.

De övergripande frågorna för strategisk dialog är: Ugandas åtgärder för att påtagligt öka respekten för och åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna, inklusive kvinnors och flickors rättigheter; främja fredliga och hållbara lösningar på väpnade konflikter; minskad centralisering av den politiska och ekonomiska statliga makten samt ökad respekt för de demokratiska principerna och rättsstaten; civilsamhällets möjlighet att

arbета fritt; stärkta förutsättningar för människors yttrandefrihet samt oberoende mediars arbete; ökad transparens och minskad korrupktion; en rättvis fördelning av resultatet av den ekonomiska tillväxten som grund för minskad fattigdom; samt ett ökat flöde av utvecklingsresurser till landets norra delar. Det svenska processmålet är att principerna i UJAS genomförs och att resultatuppföljningen förstärks.

Inriktningen på samarbetet har anpassats till den motsägelsefulla bild som utvecklingen i Uganda uppvisar. Parallellt med införandet av ett flerpartisystem från 2005 finns en klar tendens till en ökning av presidentens maktutövande. Inskränkningar av yttrande- och församlingsfriheterna och andra kränkningar av de medborgerliga och politiska rättigheterna förekommer. Landet har sedan 1990-talet haft en gynnsam ekonomisk utveckling som bidragit till att andelen av befolkningen som faller under nivån för den nationella inkomstfattigdomen har minskat. Samtidigt har den politiska viljan att fördela resurserna rättvist samt skydda och garantera de ekonomiska och sociala rättigheterna brustit. Särskilt i de konfliktdrabbade norra och östra delarna av landet är tillgången till samhällstjänster fortsatt mycket låg.

Slutsatserna från tidigare samarbete visar att Sveriges stöd bidragit till minskad inkomstfattigdom, ekonomisk tillväxt, en förstärkt nationell forskningskapacitet och ökade investeringar inom de sociala sektorerna – om än med regionala variationer. Stödet till demokratisk samhällsstyrning har varit relevant men resultaten blandade, delvis på grund av alltför fragmenterade insatser, men inom vissa delområden också på grund av en bristande politisk vilja till förändring.

Den årliga landallokeringen ska uppgå till högst 290 miljoner kronor, exklusive humanitärt stöd, stöd via Sidas ramavtal med svenska enskilda organisationer och eventuellt stöd genom regionala program. En halvtidsöversyn kommer att genomföras i anslutning till valprocessen 2011, vilket kan leda till förändringar i strategins inriktning och volym. Vid halvtidsöversynen ska slutsatser dras om lämplig sektor att påbörja utfasning ur under strategiperioden. Samråden mellan UD och Sida ska lägga särskild vikt vid utvecklingen i Uganda och utvecklingsarbetets effekter.

Del 1. Samarbetets mål och inriktning

1. Mål och prioriteringar

Samarbetet med Uganda ska bidra till att uppfylla målet för svenskt utvecklingsarbete, dvs. att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor, liksom till målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU), att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. De två perspektiven i PGU, fattiga människors perspektiv på utveckling och rättighetsperspektivet, ska prägl

samarbetet. Samarbetet ska därutöver styras av Parisdeklarationen om biståndseffektivitet, så som denna avspeglas i Uganda Joint Assistance Strategy (UJAS). Den svenska samarbetsstrategin bidrar till genomförandet av Ugandas fattigdomsstrategi (National Development Plan, NDP, 2009-2014) inom ramen för UJAS, med särskild tonvikt på områdena demokratisk samhällsstyrning, fred och säkerhet samt jämställdhet.

Det övergripande målet för det svenska utvecklings-samarbetet med Uganda är:

- Ökad respekt för och åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, med särskild betoning på kvinnors och barns rättigheter, och de demokratiska principerna.

Samarbetet ska förstärkas med förändringsaktörer som aktivt arbetar för stärkandet av fattigas rättigheter, full respekt för och åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, efterfrågestyrt ansvarsutkrävande samt mer jämlika socioekonomiska och politiska maktförhållanden. Den andel av landallokeringen som går till att stödja dessa förändringsaktörer och -processer ska därmed öka påtagligt under strategiperioden.

Det övergripande processmålet för samarbetet är effektivt genomförande av principerna i UJAS och förstärkt resultatuppföljning. Detta innebär konkret att Sverige, inom varje samarbetsområde, ska driva och medverka till en effektivare givarsamordning och bättre resultatfokusering. Sektorprogramstöd kommer att prioriteras och tillämpas där så är möjligt och antalet enskilda projekt begränsas i syfte att bidra till förbättrad biståndseffektivitet.

De övergripande dialogfrågorna är: Ugandas åtgärder för att påtagligt öka respekten för och åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna, inklusive kvinnors och flickors rättigheter; främja fredliga och hållbara lösningar på väpnade konflikter; minskad centralisering av den politiska och ekonomiska statliga makten samt ökad respekt för de demokratiska principerna och rättsstaten; ökad transparens och minskad korruption; en rättvis fördelning av resultatet av den ekonomiska tillväxten för att minska fattigdomen och ett ökat flöde av utvecklingsresurser till landets norra delar.

2. Inriktning och omfattning

2.1 Samarbetsområden

Det svenska samarbetet med Uganda ska riktas till följande sektorer:

- Demokratisk samhällsstyrning, inklusive fred och säkerhet.
- Hälsosektorn.

- Privatsektorutveckling, inklusive internationell handel och finansiella system.
- Forskning

Inom varje sektor kan stöd lämnas via offentliga kanaler, multilaterala organisationer, organisationer i det civila samhället och den privata sektorn.

Demokratisk samhällsstyrning, inklusive fred och säkerhet

Svenska mål:

1. Förbättrad demokratisk samhällsstyrning med ökad respekt för och åtnjutande av mänskliga rättigheter och för rättsstatens principer.
2. Fredlig och hållbar lösning av våldsamma och väpnade konflikter.

Genom detta vill Sverige bidra till att Uganda når det delmål i NDP som handlar om att stärka den demokratiska samhällsstyrningen och rättsstaten samt förbättra den mänskliga säkerheten.

För att Sverige ska kunna bidra till förbättrad demokratisk samhällsstyrning, ökad fred och säkerhet är det av största vikt att stödet till denna sektor är sammanhållet och har en tydlig strategisk inriktning. Synergieffekter ska kunna uppnås mellan de olika insatserna och stödet ska understödjas med en politisk dialog.

För att uppfylla mål 1 ska Sverige på ett betydande sätt stödja genomförandet av fria och rättvisa val 2011. Stödet ska öka enskildas insyn och inflytande och ska bidra till att stärka demokratiska förändringsaktörer och processer. Samarbete ska ske med aktörer både inom och utom den offentliga sektorn. Möjliga kanaler för stöd är centrala organisationer i det civila samhället inklusive ett pluralistiskt partiväsande, partinära organisationer, fria medier, enskilda organisationer, den akademiska världen och "tankesmedjor". Parlamentet kan komma i fråga för ett gemensamt givarstöd för att stärka dess kapacitet och roll i det ännu svaga flerpartisystemet. Även en oberoende rättsapparat liksom valkommissionen kan komma i fråga för stöd. Ett annat område för svenskt stöd inom ramen för demokratisk samhällsstyrning är finansiell styrning, kontroll och korrupsionsbekämpning. Huvuddelen av stödet kommer att styras till kapacitetsutveckling av institutioner och organisationer.

Stödet till rättssektorn ska fortsätta, eventuellt via ett delegerat samarbete med någon annan partner till följd av arbetsfördelningen inom UJAS. För att göra insatserna mer strategiska ska en betydande del av stödet även riktas till aktörer i det civila samhället som verkar för ökad rättsäkerhet samt förbättrad och rättvis tillgång till rättsväsendet, inklusive utveckling av ett statligt finansierat system för rättshjälp. Ett begränsat antal centrala aktörer i det civila samhället som arbetar för full

respekt och åtnjutande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive barns rättigheter, ska stödjas. Icke-diskrimineringsprincipen ska framhållas. Kvinnors, flickors, funktionshindrade människors samt homo- och bisexuella liksom transpersoners åtnjutande av mänskliga rättigheter ska särskilt uppmärksammas och stödjas. Stöd ska ges till OHCHR:s arbete i landet.

För att uppnå mål 2 ska stöd ges till fredliga lösningar av konflikter, framför allt genom fortsatt proaktivt politiskt-diplomatiskt engagemang och ekonomiskt stöd till fredsansatserna gällande norra Uganda. Genomförandet av Juba-avtalen ska aktivt främjas och stödjas så långt möjligt, särskilt vad gäller övergripande lösningar (Comprehensive Solutions, i vilka regeringens plan för fred, återuppbyggnad och utveckling av norra Uganda, PRDP, ingår), ansvarsutkrävande och försoning samt avvärjning, demobilisering och återintegrering av tidigare kombattanter. Särskilt stöd ska ges till nationell och internationell uppföljning och övervakning av genomförandet av fredsavtal. Kvinnors och flickors roll och deltagande i fredsprocesser ska stödjas i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet, resolution 1820 om sexualiserat våld mot kvinnor samt resolution 1612 om barn och väpnade konflikter. Processer för sanning, rättvisa samt nationell försoning och dialog ska främjas. Förändringsaktörer, vilka främst återfinns inom det civila samhället och den akademiska världen, ska vara viktiga samarbetspartners.

Hälsosektorn

Svenskt mål: Förbättrad tillgång till hälso- och sjukvård för fattiga människor samt minskad spridning av Hiv/Aids. Genom detta stärks Ugandas möjligheter att uppnå det delmål i NDP som rör förbättrad tillgång till kvalitativ hälsovård.

För att uppnå målet ska Sverige ge stöd till genomförandet av Ugandas strategiska plan för hälsosektorn, stöd till genomförandet av den nationella Hiv/Aids-planen samt ett betydande stöd till kapacitetsutveckling av organisationer och strukturer inom civila samhället verksamma inom hälso- och sjukvården. Stödet till den strategiska planen kanaliseras i form av sektorbudgetstöd. Inom ramen för sektorplanerna ska Sveriges fokusområden för uppföljning och dialog vara statens skyldighet i förhållande till de enskildas rätt till bästa uppnåeliga hälsa samt minskad befolkningstillväxt. Särskild tonvikt ska läggas på homo- och bisexuella liksom transpersoners åtnjutande av rätten till hälsa samt unga människor, mäns roll och ansvar, samt kvinnors och flickors rättigheter och ökade medinflytande.

Ökad betoning och resurser ska läggas på stöd till förändringsaktörer och -processer inom det civila samhället som verkar för att hälso- och sjukvården och Hiv/Aids-inriktade insatser ska vara tillgängliga,

accepterade och av god kvalitet. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa ska betonas genom fördjupat engagemang inom såväl området hälsa som mänskliga rättigheter.

Stöd ska ges för att stärka hälsoministeriets kapacitet och planeringsförmåga. Särskild tonvikt ska läggas på att skapa förutsättningar för att rekrytera och bibehålla kvalificerad hälso- och sjukvårdspersonal i avlägsna områden, däribland konfliktdrabbade områden. Stöd ska också ges till att öka effektiviteten inom hälsosektorn genom förbättrad finansiell styrning och kontroll, med tonvikt på övergripande planering och budgetering, insyn, öppenhet, ansvarsutkrävande, samt effektiv fördelning, användning och uppföljning av resurser på central- och distriktsnivå.

Sverige ska fortsätta att spela en central roll i dialogen om hälsopolitiken och stödja anpassning och harmonisering inom hälsosektorn genom en ledande eller aktiv roll i samarbetet med andra givare. En rättvis tillgång till hälso- och sjukvård av god kvalitet med särskild betoning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska betonas för att nå millenniemålen. En tydligare koppling till sanitet och hygien ska göras inom ramen för hälsostödet när det pågående svenska stödet till vatten-sektorn fasas ut 2010. Under strategiperioden ska förutsättningarna för ett utökat hälsobistånd kunna övervägas som del av arbetsfördelningen mellan Sverige och Danmark i sektorerna hälsa och vatten.

Privatsektorutveckling, inklusive finansiella system och internationell handel

Svenska mål:

1. Förbättrat företags- och investeringsklimat
2. Ökad handel.

Dessa mål relaterar till de delmål i Ugandas NDP som avser förbättrad levnadsstandard för hushållen; förbättrad kvalitet och tillgänglighet av inkomstbringande sysselsättning; utveckling av effektiva, innovativa och internationellt konkurrenskraftiga industrier; och utveckling och optimalt utnyttjande av naturresursbasen med tillförsäkrad miljömässig uthållighet.

Den privata sektorn kan bidra till att det skapas alternativa maktcentra och insatserna på detta område ska beakta och stödja fattiga kvinnor och män som ekonomiska aktörer. De ska också vara inriktade på att utveckla lokalt företagande med fokus på att förbättra produktiviteten och konkurrenskraften, på att utveckla lokala marknader och öka tillträdet till regionala och internationella marknader. Särskild hänsyn ska tas till behoven i konfliktdrabbade och eftersatta områden samt till kvinnors företagande. Stöd ska ges för att förbättra investerings- och

företagsklimatet inom ramen för Ugandas strategi på detta område, företrädesvis genom samfinansiering med andra samarbetspartners.

Insatser för att utveckla finansiella tjänster på landsbygden, insatser inriktade på sysselsättning, i synnerhet för ungdomar, och arbetsmarknadsfrågor samt åtgärder rörande Hiv/Aids på arbetsplatserna, ska övervägas. Stöd ska kunna ges till näringslivsorganisationer i syfte att öka möjligheten för dem att företräda medlemmarnas intressen och ge medlemmarna service, framförallt för små och medelstora företag och kvinnligt företagande.

Ökad handel ska gynnas genom aktiviteter som syftar till att öka de lokala företagens (däribland jordbrukarnas) och myndigheters förmåga att anpassa sig till formella och informella krav på de regionala och internationella marknaderna samt förstärka regeringens förmåga att formulera, förhandla fram och genomföra en effektiv handelspolitik. Sverige ska bedöma möjligheterna att ge stöd till en utveckling av exporten av ekologiska jordbruksprodukter. Att värna om ekosystemen, hantera klimatförändringar, verka för jämställdhet och ökad respekt för och åtnjutande av mänskliga rättigheter som relaterar till arbete ska vara vägledande i genomförande av insatser.

Forskningssamarbete

Svenskt mål: Ökad autonomi för forskningssystemet och förbättrad analytisk kapacitet inom områden av betydelse för fattigdomsminskning, demokratisk samhällsstyrning och fredliga lösningar av interna väpnade konflikter. Detta mål ligger i linje med NDP som betonar betydelsen av forskning och innovation för social och ekonomisk utveckling.

Det svenska stödet, som är omfattande i sin karaktär, ska ges till Makerereuniversitetet för att detta fortsatt ska inneha en ledande roll inom forskning och forskarutbildning i Uganda. Stöd till kapacitetsutveckling vid andra statliga universitet ska gå via och i samarbete med Makerereuniversitetet. Stöd ska ges till forskning och forskarutbildning inom forskningsområdena hälsa (bl. a. Hiv/Aids, malaria, sexuell och reproduktiv hälsa), samhällsvetenskap (bl.a. för att bidra till och stärka demokratiska förändringsaktörer och processer), teknik (bl. a. förnyelsebar energi och innovation) samt jordbruk. Stöd ska även ges till forskningsförvaltning, forskningsfonder och vidareutveckling av forskningsmiljöer innefattande laboratorier, informationsteknik och bibliotek. Regionala universitetssamarbeten inom ramen för forskning och forskarutbildning kommer också att stödjas. Sverige ska även bedöma möjligheterna att ge stöd till kapacitetsutveckling vid det nationella forskningsrådet, och möjligheterna att bidra till en nationell forskningsfond. Sverige ska också medverka i dialogen om forskningspolitiken och verka för harmonisering mellan givare inom området.

Energi (utfasningssektor)

Svenskt mål: förbättrad energiförsörjning på landsbygden. Detta mål relaterar till NDP målet att utveckla och optimalt utnyttja naturresursbasen och tillförsäkra miljömässig hållbarhet.

Uganda har en väl utvecklad Rural Electrification Master Plan. Sverige stödjer under utfasningsperioden denna genom insatser för utbyggnad av elnätet i vissa landsbygdsområden samt kapacitetsstödet till Rural Electrification Agency. Stödet kommer att avslutas under 2010 då EU och den Afrikanska utvecklingsbanken tar huvudansvar enligt givarsamordningen.

Vatten och sanitet (utfasningssektor)

Svenskt mål: Förbättrad tillgång till rent vatten och sanitet för fattiga människor. Detta mål är nära relaterat till NDP:s delmål beträffande kvalitet och tillgång till rent vatten.

Uganda har ett väl utvecklat sektorprogram för vatten och sanitet. Sverige ska fram till slutet av 2010 fortsätta att ge stöd till detta genom sektorbudgetstöd, samt genom stöd via en samfinansierad fond. Stödet ska gå till såväl den decentraliserade förvaltningen (distrikten) som till central nivå och genomföras av såväl den offentliga sektorn som det civila samhället (inklusive privata sektorn). Danmark planerar att öka sitt stöd till sektorn för att kompensera för den svenska utfasningen 2010. Sverige ska under utfasningsperioden verka för en ytterligare förstärkning av givarsamordningen; en effektivare förvaltning inom sektorn; ett fortsatt arbete med korruptionsfrågor och ansvarsutkrävande; stärkt förvaltning av vattenresurserna; samt rättvisare fördelning av finansiella resurser.

Övrigt stöd

Under förutsättning att Juba-avtalen genomförs ska Sveriges finansiering av humanitära insatser i norra Uganda successivt minskas till förmån för återuppbyggnadsinsatser. På kort och medellång sikt finns det emellertid fortsatt behov av svenskt humanitärt bistånd. Synergieffekter mellan det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingsarbetet ska eftersträvas. Det humanitära stödet styrs av "Strategin för Sidas humanitära bistånd 2008-2010". Utöver den årliga allokeringen till Uganda ska stöd även kunna utgå via de svenska enskilda organisationer som har ramavtal med Sida liksom genom regionala program.

2.2 Biståndsformer

Stödet via icke-statliga aktörer ska öka under strategiperioden och i huvudsak ges i form av projektstöd. Givargemensamma mekanismer för stöd till civila samhället och privata sektorn ska också eftersträvas. Vad gäller bistånd genom framför allt offentliga kanaler ska en minskning av antalet fristående projekt eftersträvas och programstöd prioriteras. Sverige ska under strategiperioden, om förutsättningar för stödformen uppfylls, tillhandahålla sektorbudgetstöd. I de fall sektorbudgetstöd lämnas ska Sverige följa de överenskommelser som gjorts mellan Uganda och givarsamfundet inom ramen för det s k Joint Budget Support Framework, samt använda dess gemensamma bedömningsramverk och rapporteringssystem. Stödet till inhemsk forskningskapacitet har en programansats.

2.3. Dialogfrågor

De övergripande frågorna för strategisk dialog är: Ugandas åtgärder för att påtagligt öka respekten för och åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna, inklusive kvinnors och flickors rättigheter; främja fredliga och hållbara lösningar på väpnade konflikter; minskad centralisering av den politiska och ekonomiska statliga makten samt ökad respekt för de demokratiska principerna och rättsstaten; civilsamhällets möjlighet att arbeta fritt; stärkta förutsättningar för människors yttrandefrihet samt oberoende mediers arbete; ökad transparens och minskad korruption; en rättvis fördelning av resultatet av den ekonomiska tillväxten som grund för minskad fattigdom; samt ett ökat flöde av utvecklingsresurser till landets norra delar.

De svenska frågorna för övergripande strategisk dialog avspeglar den komplexitet och de utmaningar men också möjligheter utvecklingssamarbetet står inför i Uganda. Sverige ska lägga stor vikt vid dialogen, som ska utgå från rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling understött av principerna om icke-diskriminering, deltagande, öppenhet, lika rättigheter och ansvarsutkrävande. Dialogen ska föras på olika nivåer beroende på syfte och sammanhang. Främst ska den ske med regeringen och genom EU-gruppen och övriga givare. Den främsta plattformen för dialog på nationell nivå utgörs av de årliga uppföljningarna av NDP, inom UJAS-ramverket, vid möten i de sektorvisa arbetsgrupperna, vid uppföljning av insatser och vid möten med förändringsagenter samt genom den politiska dialogen mellan den ugandiska regeringen och EU inom ramen för Cotonou-avtalet.

2.4. Omfattning (volym)

Med utgångspunkt från den situation som råder vid antagandet av strategin ska landallokeringen uppgå till högst 290 miljoner kronor per

år. Därtill kommer stöd via svenska enskilda organisationer, eventuellt humanitärt bistånd och eventuellt stöd genom regionala program. I samband med de allmänna valen i Uganda 2011 ska en halvtidsöversyn av strategin göras. Om översynens slutsats är att situationen i Uganda på ett betydande sätt avviker från dagens situation, kommer ett anpassat svar ("graduated response") att utformas med hjälp av UJAS ramverk för bedömning av finansieringsnivåer. Halvtidsöversynen ska även föreslå den sektor som ska fasas ut till strategiperiodens slut. De reguljära samråden mellan UD och Sida ska lägga särskild vikt vid den politiskt-demokratiska utvecklingen i Uganda i relation till utvecklingssamarbetets inriktning, omfattning och effekter. Ytterligare samråd utöver de reguljära kan bli aktuellt. En översyn av samarbetsstrategin kan även aktualiseras om den globala ekonomiska nedgången får oväntat drastiska konsekvenser.

3. Genomförande

3.1. Samarbete med andra givare inklusive multilaterala aktörer

Samarbetet mellan givarna är väl utvecklat i Uganda och styrs av UJAS. Tillsammans med andra givare ska Sverige aktivt arbeta för att bättre samordna det internationella biståndet inom ramen för UJAS. Samfinansiering med andra givare, såväl multilaterala som bilaterala, ska ske genom t ex programstöd och gemensamma fonder på grundval av organisationernas effektivitet, relevans och komparativa fördelar.

Sverige ska via den lokala givargruppen och dess undergrupper fortsätta att arbeta för ökad harmonisering, arbetsfördelning, samordning och förenklade arbetsmetoder mellan givarna. Detta arbete ska vägledas av Parisdeklarationen och de riktlinjer som återfinns i EUs uppförandekod om arbetsdelning och komplementaritet. Sverige ska fortsätta att stödja FNs reformer för ökad effektivitet och uppmuntra Världsbanken att kräva ökade åtgärder för att komma till rätta med problem som korruptionen

3.2. Anpassning, harmonisering och koordinering

Uganda tog tidigt (2001) ansvar för att koordinera givarna och för att harmonisera biståndet. Givarkoordineringsgrupper och sektorarbetsgrupper har upprättats. I de senare deltar regeringen, givare, civila samhället och privata sektorn. Sektorprogram finns inom hälsa, undervisning, vatten, Hiv/Aids och inom rättsväsende, lag och ordning. UJAS syftar till att öka biståndseffektiviteten och minska transaktionskostnaderna för biståndet till Uganda genom en ökad anpassning till och användning av Ugandas egna system för planering, genomförande och uppföljning. Den reflekterar därmed principerna i Paris-deklarationen angående anpassning, harmonisering och koordinering av utvecklingssamarbetet.

4. Uppföljning

Sverige ska noga följa resultaten av genomförandet av NDP som Uganda kommer att göra. Dessa omfattar en årlig översyn av NDP, löpande budgetuppföljning och årliga sektoröversyner. Uppföljningssystemet är trovärdigt, omfattande och deltagande och Uganda har hög kapacitet för uppföljning. Utmaningarna ligger framförallt i att genomföra gjorda åtaganden samt att komma ifrån nuvarande system med inblandning på ett sent stadium i budgetprocessen från högsta politiska nivå som leder till att överenskomna prioriteringar omkullkastas. Vid behov ska de indikatorer som används i NDP:s resultatmatris kompletteras med indikatorer som behövs för att följa upp insatser som finansieras av Sverige. Sverige ska också delta i arbetet för att förstärka UJAS resultatmatris. Stödet genom icke-statliga aktörer, som ska öka under strategiperioden, ska följas upp på sedvanligt sätt och i enlighet med goda rutiner.

Den politiska utvecklingen i Uganda, särskilt vad gäller respekten för och åtnjutande av mänskliga rättigheter och demokratins principer, ger anledning till oro. Den politiskt-demokratiska situationen ska ägnas stor uppmärksamhet under strategiperioden och utvecklingssamarbetet kommer därvidlag att vara integrerat med den politiska analysen. Den halvtidsöversyn som ska göras i samband med de allmänna valen 2011 ska pröva om det finns anledning att göra förändringar i strategins inriktning, kanaler och omfattning. Härutöver ska det finnas beredskap att ompröva volym, inriktning och kanaler om den politiska utvecklingen skulle försämrats. För att leva upp till åtagandet i EU:s uppförandekod är ytterligare sektorfokusering av samarbetet nödvändig.

Del 2. Bakgrund

1. Sammanfattande landanalys

Uganda uppvisar en hög grad av maktkoncentration till den exekutiva grenen av statsmakten. Den i praktiken statsbärande politiska organisationen National Resistance Movement (NRM) kontrollerar den politiska - och i stor utsträckning även den ekonomiska - utvecklingen. Införandet år 2005 av ett flerpartisystem – i utbyte mot möjligheten till direkta omval av den sittande presidenten – har inte ruckat på dessa förhållanden. Uganda har ratificerat de viktigaste internationella konventionerna om mänskliga rättigheter, men det nationella genomförandet uppvisar betydande brister på flera områden. Regeringsmakten har inte respekterat domstolarnas oberoende ställning och allvarliga övergrepp har begåtts. Delar av domstolväsendet har dock förmått upprätthålla ett betydande oberoende.

Staten har ökat kontrollen av enskilda organisationer i det civila samhället, vilket har försvårat deras möjligheter att agera på ett

oberoende sätt. Trots vissa ansträngningar från statens sida, och aktiva enskilda organisationer som arbetar för kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter, har kvinnor i Uganda fortfarande låg social, politisk och ekonomisk status. Diskrimineringen av kvinnor är utbredd. Media är relativt fria och oberoende, men hot och trakasserier från regeringsmakten förekommer när för makthavare känsliga frågor tas upp. Korruptionen är mycket utbredd. Den nya anti-korruptionslagstiftning som införts tillämpas på ett bristfälligt sätt. Framsteg har gjorts för att förbättra den offentliga finansiella styrningen, även om systemet fortfarande har stora brister.

En starkt bidragande orsak till osäkerheten, fattigdomen och den bristande utvecklingen i de norra delarna av landet är de väpnade konflikter som utspelats där sedan självständigheten. Den senaste väpnade och mycket våldsamma konflikten mellan Lord's Resistance Army (LRA) och den ugandiska regeringen, eskalerade 2001-2005 och ledde till en omfattande humanitär kris. Stora delar av befolkningen drevs på flykt och tvingades leva i interna flyktingläger under svåra förhållanden. Bristen på mat och grundläggande samhällstjänster gjorde så gott som hela befolkningen beroende av humanitärt bistånd. Merparten av internflyktingarna har varit kvinnor och barn och våld, inklusive sexuellt våld mot och diskriminering av kvinnor och flickor har varit utbrett. Sedan fredssamtalen påbörjades i Juba år 2006 har säkerhetssituationen påtagligt förbättrats och antalet internflyktingar har minskat från ca 2 miljoner till cirka en halv miljon. Sverige har varit en proaktiv aktör i stödet till fredsansatserna och betonar vikten av att regeringen, oberoende av om LRA:s ledare undertecknar det slutliga fredsavtalet eller inte, så långt möjligt genomför de viktiga fredsavtal (Juba-avtalen) som parternas förhandlingsdelegationer slutligen blev överens om i april 2008. Det har även förekommit allvarliga övergrepp från regeringens sida mot civilbefolkningen i Karamoja i nordöstra Uganda i samband med arméns avvärningsoperationer av civila med illegala vapen.

Den snabba ekonomiska utvecklingen i Uganda sedan 1990-talet har lett till att andelen av befolkningen som faller under den nationella fattigdomsnivån har minskat från 56% (år 1992) till 31% (2005/06). Den starka ökningen av BNP under 1990-talet berodde bl. a. på det svaga utgångsläget, att det rådde fred i södra och centrala Uganda, den ekonomiska liberaliseringen, det höga världsmarknadspriset på kaffe, privata överföringar från utlandet och biståndet. Den årliga BNP-tillväxten har under den föregående strategiperioden i genomsnitt legat på 7,7%. Under de senaste tre åren var den genomsnittliga tillväxten 9,5%. Den snabba tillväxten har skett samtidigt som en diversifiering av ekonomin ägt rum varvid jordbrukets andel av BNP minskat från 23% år 2001 till 16% år 2007. Den exceptionellt höga befolkningstillväxten (3,4% per år mellan folkräkningarna 1991 och 2002) har dock inneburit att BNP per capita vuxit långsammare. År 2007/08 beräknades siffran till

omkring USD 478 per capita. Ugandas budget finansieras till ca 35% genom bistånd. Denna andel beräknas minska under kommande år. De sociala sektorernas andel av budgeten på utgiftssidan är ca 30 % medan försvarskostnaderna utgör ca 12 %. Budgeten 2008/09 finansieras till ca 33 % av bistånd.

Över en halv miljon ugandier lever idag utomlands. Remitteringarna som denna grupp skickar hem utgör över 7 % (2007) av landets BNP. Denna potential som migrationen utgör för landets ekonomiska och sociala tillväxt, investeringar är betydande och bör tas tillvara.

Bakom de nationella siffrorna döljer sig stora regionala skillnader, med större fattigdom på landsbygden än i städerna liksom för hushåll som leds av kvinnor eller barn och personer med funktionsnedsättning eller Hiv/Aids. Gini-koefficienten har ökat under det senaste dryga årtiondet från 0,364 (1992/93) till 0,428 (2005/06). Speciellt i de konfliktdrabbade norra delarna av landet och i den torra östra regionen är situationen allvarlig. Ojämligheten har ökat både på landsbygden och i städerna. Den stora informella sektorn av ekonomin är osynlig i den nationella statistiken.

Under 1990-talet var utvecklingen positiv inom hälso- och undervisningssektorerna med ökad tillgång till hälsovård och grundskoleutbildning och minskning av Hiv/Aids. Möjligheten att åtnjuta rätten till bästa uppnåelig hälsa varierar dock idag kraftigt mellan olika regioner liksom mellan grupper av befolkningen. Tillgången till rent vatten på såväl landsbygden som i städerna har ökat markant, men även på detta område kvarstår stora regionala skillnader. Uganda ser ut att kunna uppnå fem av millenniemålen (utrotad extrem fattigdom; förbättrad jämställdhet; minskad Hiv/Aids; miljömässig uthållighet; och globalt partnerskap för utveckling) och alla utom två av målen (minskad barnadödlighet och förbättrad hälsa för mödrar) bedöms vara inom räckhåll.

Företagsklimat, produktivitet och konkurrenskraft uppvisar brister och behöver förbättras både inom och utom jordbruket. Infrastrukturen är på flera områden undermålig. Endast 6% av Ugandas vägar är asfalterade och endast en procent av befolkningen på landsbygden har tillgång till elektricitet. Olika miljörelaterade hot föreligger mot den ekonomiska, ekologiska och sociala utvecklingen, däribland markförstöring, avskogning, torrläggning av våtmarker, minskad biologisk mångfald, föroreningar och hälsovådliga förhållanden. Många av dessa problem hänger samman med dålig hantering av vattenresurser. Klimatförändringarna ökar sårbarheten för torka och översvämningar. De påverkar även vattennivåerna och därmed möjligheterna att producera vattenkraft.

Ugandas kommande National Development Plan (NDP) 2009-2014 förväntas träda i kraft den 1 juli 2009 och är uppföljaren till Poverty Eradication Action Plan (PEAP) för perioden 2004-2009. Huvudteman i NDP är tillväxt, sysselsättning och välbefinnande för alla. Planen har tagits fram inom ramen för ett nationellt samrådsförfarande, som även inkluderat delar av det civila samhället. Den innehåller en analys av de hinder som finns för att minska fattigdomen i Uganda och karaktäriseras av en relativt stark resultatriktning. Liksom PEAP har dock NDP vissa tydliga brister, främst vad gäller frågor kring demokratisk samhällsstyrning, jämställdhet samt åtgärder för att främja en jämn geografisk fördelning av resurser.

Sammanfattningsvis består utmaningarna för Uganda under de närmaste åren i att värna och få till stånd ett demokratiskt och pluralistiskt politiskt system med full respekt för och åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och rättsstaten. Mediernas oberoende måste garanteras och respekteras. Det gäller att genom förhandlingar lösa upp väpnade konflikter och på ett konsekvent sätt genomföra framförhandlade fredsavtal. Fattigdomen, arbetslösheten och korruptionen måste kraftfullt minskas.

2. Sammanfattande resultatbedömning

Under föregående landstrategi, som ursprungligen avsåg 2001-2005 och därefter förlängdes till slutet av 2008, skedde en övergång från den sk Uganda-modellen med begränsad svensk närvaro i Uganda och kanalisering av svenskt bistånd i huvudsak via UNICEF och Världsbanken, till upprättandet av en ambassad med ökad svensk närvaro i landet. Detta har inneburit att portföljförvaltningen kunnat aktiveras och att bilaterala insatser kunnat ersätta multi-bi-insatser.

Det övergripande målet för samarbetet under strategiperioden var att bidra till fattigdomsbekämpning i enlighet med Ugandas då gällande fattigdomsstrategi, PEAP, dvs. att främja en hållbar ekonomisk tillväxt som medger betydande investeringar i de sociala sektorerna; och att stödja den fortsatta demokratiska samhällsutvecklingen och främjandet av mänskliga rättigheter. Särskild tonvikt skulle läggas vid att stärka kvinnors och barnets rättigheter samt jämställdheten. Inga särskilda mål för de enskilda samarbetsområdena angavs i strategin. Under åren 2001-2007 bidrog Sverige med cirka 2 342 miljoner kronor till Ugandas utveckling, motsvarande cirka 330 miljoner kronor per år.

Budgetstöd

En stor del av det svenska biståndet lämnades under strategiperioden i form av skuldlättnader, generell budgetstöd och sektorbudgetstöd. Budgetstödet utbetalades till prioriterade sektorer inom fattigdomsfonden, Poverty Action Fund. En av givarna gemensam

utvärdering av det generella budgetstödet (Joint Budget Support Evaluation) visar att detta varit ett effektivt och relevant sätt att stödja PEAP. 2005-2006 minskades det svenska generella budgetstödet och delar styrdes om till humanitärt bistånd på grund av brister beträffande utvecklingen inom demokrati och mänskliga rättigheter. Inget budgetstöd bereddes för 2007 och 2008.

Demokratisk utveckling, inklusive främjande av de mänskliga rättigheterna samt fred och säkerhet

Stödet till demokratisk samhällsstyrning, fred och säkerhet har under perioden fått ökad uppmärksamhet och koordineringen och samfinansieringen med övriga givare har ökat. Stödet har kanaliserats genom en rad olika aktörer och institutioner, både statliga och icke-statliga. Stödet till fredsprocessen, inklusive den strategiska politiska dialogen, har bidragit till att förbättra möjligheterna för en återuppbyggnad i norra delen av landet. Stödet till OHCHR, som bl.a. har haft MR-utbildningar för militär och polis, har varit viktigt.

Bedömningen är att stödet som helhet varit relevant och i linje med strategin, men att resultaten varit bristande delvis på grund av att insatserna varit fragmentariska och haft en bristande strategisk inriktning, vilket bidragit till att synergieffekter mellan de olika insatserna uteblivit. Den politiska analysen visar dock att bristerna även beror på svag politisk vilja hos samarbetslandets beslutsfattare och bristande politisk dialog.

Privata sektorn, finansiella tjänster och energisektorn

Stödet har bidragit både till den goda ekonomiska tillväxten och till den förbättrade diversifieringen av ekonomin. EPOPA (Export Promotion of Organic Products from Africa) har bidragit till att omkring 100 000 jordbrukare i Uganda certifierats som ekologiska odlare, och kunnat öka sina årliga inkomster med upp till 40%. I samverkan med ILO har Sverige bidragit till att information för små och medelstora entreprenörer når över sju miljoner lyssnare genom samarbete med 20 kommersiella radiostationer. Handelskammarsväsendet har fått stöd för förbättrad service till sina medlemmar och för att kunna utgöra en röst för den privata sektorn. Stöd har också getts genom en garanti för att täcka den kommersiella risken för en expansion av mobiltelefoninätet på landsbygden.

I samarbete med Centralbanken och GTZ har Sverige sedan 2002 gett stöd till utvecklingen av finansiella tjänster, i synnerhet på landsbygden. Programmet har varit framgångsrikt och bl a lett till utveckling av den nationella kapitalmarknaden och skapandet av ett legalt ramverk för mikrofinansinstitutioner som arbetar med långivning, förbättrad säkerhet för besparingar samt snabbare och säkrare betalnings-

transaktioner. Stödet till utbyggnaden av Owen Falls har bidragit till att antalet hushåll som anslutit sig till elnätet ökat från 123.000 (1996) till närmare 300.000 (2008) och att behovet av ransonering av elkraft minskat. Den förbättrade elförsörjningen har också stimulerat ekonomiska aktiviteter, och möjliggjort förbättrad samhällsservice.

Hälsosektorn

Stödet till denna sektor har till övervägande delen getts i form av sektorbudgetstöd. Sverige har också finansierat tekniskt stöd till Ugandas strategiska plan för hälsosektorn (HSSP), sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), ungdomshälsa, HIV-bekämpning, samt forskning och undervisning. Dessa insatser har varit betydelsefulla instrument för att föra fram viktiga svenska policyfrågor. Det svenska stödet har bidragit till att det nationella vaccinationsprogrammet för barn under ett år ökade sin täckningsgrad från 63% 2001/02 till 90% 2006/07; att användningen av hälsotjänster ökade från 43% 2001/02 till 90% 2005; och att andelen födselar som sker med utbildad hälsopersonal ökade från 24% (2002/03) till 32% (2006/07). Försöken att reducera takten i befolkningsökningen, få ner mödra- och barnadödlighet, liksom att förbättra den mycket allvarliga hälsosituationen i norra Uganda, har dock varit mindre framgångsrika.

Vatten och sanitet

Stödet inom denna sektor har givits i form av sektorbudgetstöd, framförallt för fysisk infrastruktur på landsbygden, och via en givargemensam fond för kapacitetsutveckling och reformer, såsom decentralisering till distrikten. Det svenska stödet har bidragit till att tillgången till rent vatten förbättrats från 48% år 2000 till 63% på landsbygden och 56% i städerna 2006 och att tillgången till sanitet på landsbygden ökade från 51% 2001 till 57% 2006. Sverige har spelat en ledande roll i sektorn genom att vara drivande i antikorrupsionsfrågor, jämställdhetsfrågor, rättvisare fördelning av finansiella resurser och givarsamordning. Tillgången till vatten i de mest utsatta distrikten är dock fortfarande bristfällig.

Humanitärt bistånd

Det humanitära biståndet till norra Uganda har ökat avsevärt och i en snabbare takt än vad som förväntades 2001. Orsaken var eskaleringen av den väpnade konflikten mellan LRA och regeringen under 2002 och 2003 och det försämrade säkerhetsläget. Huvuddelen av det humanitära biståndet har kanaliserats via WFP för att distribuera livsmedel, UNICEF för tillgång till vatten, sanitet och hälsa, samt Oxfam GB för insatser som syftar till att förbättra tillgången till livsmedel och skapa inkomstillfällen. Sedan 2006 har särskild prioritet givits till Hiv/Aids och hälsosektorn. Resultaten har begränsats på grund av otillräcklig

kapacitet och en stelbent budgetfördelning på distriktsnivå; säkerhetsproblem och svag samordning.

Forskningsstödet

Forskningsstödet inleddes år 2000 och har sedan dess vuxit till betydande omfattning. Fokus har varit på institutionellt stöd till Makerereuniversitetet med syfte att bidra till framväxten av en funktionell forskningsmiljö. Delar av stödet har inneburit forsknings-samarbete mellan Makerereuniversitetet och universitet i Sverige, och i vissa fall med universitet också i andra länder. Resultaten består bl a av att institutionellt förankrade forskningsmiljöer etablerats, att 20 studenter disputerat och att det upprättats en station för befolkningsbaserad forskning om hälsa, demografi och utveckling i Iganga och Mayuge-distrikten, ett regionalt innovationsprogram, samt regionala och internationella forsknings-samarbeten. Stödet har också bidragit till att universitetet har lyckats attrahera forskningsstöd från ett flertal andra givare, vilket är ett tydligt tecken på den ökade forskningskapaciteten.

Sammantaget visar slutsatserna från tidigare samarbete att Sveriges stöd bidragit till ekonomisk tillväxt, ökade investeringar inom de sociala sektorerna och har bidragit till minskningen av inkomstfattigdomen om än med regionala variationer. Detta illustreras bl a av förbättrade nyckel-indikatorer på övergripande nivå inom hälsosektorn, en ökad tillgång till rent vatten i städer och på landsbygden, ett ökat antal hushåll anslutna till elnätet samt ökade inkomster för bönder som odlar ekologiskt för export. Den inhemska forskningskapaciteten har också stärkts. Stödet till demokratisk samhällsstyrning har varit relevant men resultaten blandade, delvis på grund av alltför fragmenterade insatser, men inom vissa delområden också på grund av en bristande politisk vilja till förändring.

3. Sammanfattande analys av andra givares insatser och roll i landet inklusive multilaterala aktörer och europeiska kommissionen

Det sammanlagda offentliga utvecklingsbiståndet (lån och gåvor) till Uganda uppgick 2006-2007 till omkring 1,1 miljarder USD. Cirka 12 bilaterala och 10 multilaterala givare är aktiva i Uganda, bl a Storbritannien, Danmark, USA, Norge, Världsbanken, Europeiska Kommissionen (EC) och AfDB, liksom ett stort antal icke-statliga organisationer. Världsbanken, EC, DFID och USAID står tillsammans för omkring 80 procent av det totala utvecklingsbiståndet. Den nordiska gruppen med bilaterala givare tillhandahåller cirka 14% av det offentliga biståndet, medan Sveriges andel var 4-5% 2006-2007. Generellt budgetstöd ges av bl a EC, Världsbanken och DFID.

Europeiska kommissionen är en stor aktör inom utvecklingssamarbetet i Uganda. I samarbetsstrategin för 2008-2013 anslås 439 miljoner euro för makroekonomiskt stöd (inklusive generellt budgetstöd), sektorprogram och sektorprojekt, medan ytterligare 21,9 miljoner euro anslås för oförutsedda behov, såsom katastrofstöd, skuldavskrivning och exportstöd. Fokusområdena är transport och landsbygdsutveckling. Samtidigt har EU:s politiska dialog hittills varit svag, vilket delvis beror på att det finns andra samordningsmekanismer bland en större grupp av länder i vilka EU:s medlemsländer ingår.

FN har en särskild roll att spela när det gäller att stärka landets kapacitet för att nå millenniemålen. *FN* fungerar bra som teknisk partner till regeringen, men dess roll som pådrivare inom områden som befolkningstillväxt, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt demokratisk samhällsstyrning är svagare. *FN*:s engagemang för anpassning och harmonisering har brister och *FN*:s stöd kanaliseras i många fall utanför de nationella systemen.

Världsbanken är en dominerande aktör inom de flesta områden som omfattas av utvecklingssamarbetet i Uganda. Banken har en viktig roll när det gäller att tillhandahålla analyser och rådgivning åt regeringen och att stärka landets kapacitet för makroekonomisk styrning och strukturell allokering av bistandsflödena, men är svag i dialogen med Uganda rörande frågor inom områdena mänskliga rättigheter och demokrati.

4. Sammanfattande analys av Sveriges roll i landet

4.1. Slutsatser av Sveriges och EU:s politiska beslut och processer som är relevanta för samarbetet

EU:s uppförandekod om komplementaritet och arbetsfördelning i biståndet utgör en viktig plattform för samordnad och samstämmig dialog bland medlemsstaterna. Processen för att uppnå fullödig partnerskapsavtal mellan Uganda och EU ökar Ugandas möjligheter att erhålla förmånligt tillträde för Ugandas export till EU-marknaden. EC har nyligen beslutat om ett MDG-kontrakt med Uganda.

4.2. Samstämmighet för utveckling

Sverige har en framträdande roll internationellt avseende handelsrelaterat utvecklingssamarbete och stödjer flera regionala handelsrelaterade initiativ i Afrika söder om Sahara, där också ett samarbete med Kommerskollegium ingår. Uganda drar särskilt nytta av de regionala satsningar som från svensk sida görs i syfte att öka handel och regional integration inom EAC. Uganda förutses också kunna dra nytta av det svenska pågående arbetet i kommissionen om klimat och utveckling. Inom ramen för Lake Victoria-initiativet har Sverige tagit en speciell roll för att stärka berörda länders delade ansvar för Viktoriasjön.

4.3. Andra svenska relationer

Förutom utvecklingssamarbetet är relationerna mellan Sverige och Uganda begränsade och handelsvolymerna mellan länderna är låga. Av de större svenska företagen finns endast Ericsson och ABB representerade. En viktig kontaktyta mellan Sverige och Uganda är de svenska enskilda organisationer som är aktiva i landet, liksom personer med ugandiskt ursprung i Sverige, varav några har återvänt och startat företag i Uganda. Den ugandiska diasporagruppen i Sverige är också viktig ur remitteringssynpunkt. Närmare samarbete med enskilda organisationer, särskilt med dem som är aktiva inom områden som är relevanta för den här strategin, ska eftersträvas, med sikte på att etablera konkret samarbete och skapa synergieffekter. Deras kunskaper och kompetens ska tas tillvara för att stärka den svenska dialogen.

Sverige bör också verka för att svenska företag agerar i enlighet med Global Compacts principer rörande MR, miljö, arbetsrätt och antikorrupktion samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Företagen bör också uppmuntras att sprida kunskap om dessa till ugandiska samarbetspartners.

4.4. Sveriges komparativa fördelar - slutsatser om Sveriges roll

Sverige är en viktig biståndsgivare för Uganda och har en betydelsefull roll inom utvecklingssamarbetet. Sveriges goda rykte och tradition av demokratisk, öppen och effektiv förvaltning ger Sverige särskilda fördelar och möjligheter att stödja utvecklingen inom området demokratisk samhällsstyrning, fredlig lösning av väpnade konflikter och arbeta för att motverka korrupktion. Inom hälsoområdet har Sverige länge haft en ledande roll i Uganda och den svenska resursbasen är god. En betydande erfarenhet har byggts upp inom området näringsliv, handel och finansiella system. Sverige besitter samlat en god kompetens inom området vatten och sanitet, där också synergieffekter och kopplingar till hälsosektorn finns. Svensk kunskapsöverföring, dialog och erfarenhetsutbyte är uppskattade inom samtliga områden. I enlighet med analysen i denna strategi och på basis av dialogen med Uganda och givarna om en förbättrad arbetsfördelningen är slutsatsen att Sverige bör koncentrera och kraftsamla det svenska utvecklingssamarbetet kring demokratisk samhällsstyrning, fred och säkerhet, hälsa och privatsektorutveckling. Sveriges komparativa fördelar beträffande IT-frågor bör utnyttjas där så är möjligt.

Sveriges förtroende i Uganda, såväl hos dess regering som hos andra givare, FN-organisationer och Europeiska Kommissionen, ger Sverige en god möjlighet att driva frågorna om ökad harmonisering, effektivisering och resultatriktning av det samlade utvecklingssamarbetet vidare i Uganda, i linje med Paris-deklarationen.

5. Överväganden om mål och inriktning av det framtida samarbetet

För att en demokratisk och hållbar ekonomisk utveckling ska kunna bli verklighet behöver Uganda ta sig an flera viktiga utmaningar. Det är av avgörande betydelse att den demokratiska samhällsstyrningen förbättras, inklusive att fria och rättvisa val kan genomföras år 2011, att maktförhållandena balanseras, att de mänskliga rättigheterna och rättsstatens institutioner respekteras, att en varaktig fred och försoning uppnås i hela landet och att det sker en återuppbyggnad i norra Uganda. Det är också viktigt att ansvarsutkrävande förbättras och att korruptionen minskas. Det civila samhället behöver fortsatt stöd för att utgöra en maktbalans, granska och plädera för insyn och ansvarsutkrävande. Sverige kan genom utvecklingssamarbete och politisk dialog spela en konstruktiv roll för att främja processer som gynnar en sådan utveckling. Sverige ska därför fortsatt lämna stöd till området demokratisk samhällsstyrning, fred och säkerhet, inklusive satsningar för att stärka respekten för och åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet. Stödet till statsförvaltningen ska kompletteras med ett betydande och ökande stöd till civila samhället och andra aktörer som kan fungera som förändringsagenter i den bredare utvecklingsprocessen. Det svenska stödet för fred och säkerhet ska åtföljas av en strategiskt inriktad och tydlig politisk dialog som innefattar och tar upp de bakomliggande orsakerna till de våldsamma och väpnade konflikterna i landet.

Under innevarande strategiperiod har flera nyckelindikatorer inom hälsosektorn förbättrats, såsom antalet barn som vaccinerats, minskad barnadödlighet, samt ökad tillgång till och utnyttjande av hälso- och sjukvårdstjänster. Ökade satsningar på hälsosektorn är nödvändiga för att ytterligare förbättra befolkningens hälsostatus och indikatorerna relaterade till mödra- och spädbarnsdödlighet. Vidare behövs fortsatt stora insatser för att de förbättringar som uppnåtts i kampen mot Hiv/Aids ska säkras och förstärkas. Sverige ska därför lämna stöd till hälsosektorn och Ugandas arbete med att bekämpa och lindra effekterna av Hiv/Aids-epidemin. Stödet ska utgå genom både offentliga kanaler och till icke-statliga aktörer. Det svenska förhållningssättet med avstamp i ett rättighetsperspektiv och med fokus på eftersatta grupper är viktiga bidrag till Ugandas utveckling inom dessa områden.

Produktionen och produktiviteten både inom och utom jordbruket behöver förbättras så att konkurrenskraft och exportförutsättningar förbättras och sysselsättningstillfällen skapas. Här kan ett fortsatt svenskt stöd till privatsektorutveckling, baserat på att fattiga kvinnor och män ses som ekonomiska aktörer och utformat så att det lägger särskild vikt vid kvinnligt företagande och till behoven i konflikt-drabbade och eftersatta områden, ge värdefulla bidrag, såväl till ekonomisk utveckling som till ökad jämställdhet och minskad konfliktrisk.

Sveriges internationella åtagande att koncentrera samarbetet till färre områden genomförs inom ramen för denna strategi genom att det svenska stödet till vattensektorn och energisektorn fasas ut under strategiperioden. Genom den arbetsfördelning som överenskommit säkerställs att det svenska stödet kompletterar andra givares insatser i landet, samtidigt som de svenska komparativa fördelarna i samarbetet med Uganda tillvaratas.

Förutsättningar för att överväga att ge ett generellt budgetstöd bedöms inte föreligga. För att kunna överväga ett eventuellt ändrat beslut i detta avseende längre fram krävs att respekten för och värnandet om mänskliga rättigheter ökar, att den ökande maktkoncentrationen motverkas, att rättsstatsprincipen och rättsväsendets oberoende stärks, att flerpartissystemet stärks, samt att respekten för civilsamhällets och medias självständiga och kritiska roller ökar. Vidare måste regeringen vidta verkningsfulla åtgärder för att stävja korruptionen. Skulle förhållandena förbättras i dessa avseenden kan en förnyad bedömning göras. Ett särskilt regeringsbeslut kommer då att krävas. Sektorbudgetstöd kommer även fortsättningsvis att lämnas, då Sverige bedöms kunna ge ett effektivt stöd till fattigdomsbekämpningen inom utvalda sektorer med god uppföljning och kontroll. Detta stöd kommer att kompletteras med ett betydande och ökat stöd till icke-statliga aktörer.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 1000, Fax: 08-723 11 76, webb: www.ud.se

Omslag: UD-PIK-INFO, tryck: XGS Grafisk service, 2009

Artikelnummer: UD 09.068